

Warszawa, dnia 19 grudnia 2023 r.

Stanowisko

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych,

dotyczące zgodności z prawem i zasadami etyki zawodowej dopełnienia obowiązku niezwłocznego przekazywania informacji wymaganych na podstawie rozporządzenia Rady (UE) nr 765/2006 oraz świadczenia pomocy prawnej na rzecz klientów kontraktujących z osobami i podmiotami wpisanymi na listę osób i podmiotów, wobec których są stosowane środki określone we wskazanym rozporządzeniu.

1. Przedmiot sprawy

Przedmiotem sprawy jest zapytanie radcy prawnego J.W. (dalej określanego jako: „Wnioskodawca”), czy jako radca prawny:

- 1) ma on obowiązek poinformować jakieś organy o zwróceniu się do niego o zaopiniowanie umowy zawartej przez jego klienta (polską spółkę z o.o.) ze spółką z Białorusi, wpisaną na listę sankcji UE (listę sankcji z rozporządzenia 765/2006 dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy)
albo
- 2) ma on odmówić udzielenia takiej porady.

2. Źródła prawa i materiały wykorzystane do zajęcia stanowiska

Dla przedstawienia stanowiska w sprawie, oparto się na następujących przepisach prawa:

- 1) Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1166 z późn. zm.),

- 2) Kodeks Etyki Radcy Prawnego – Załącznik do Uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, uwzględniającego zmiany wprowadzone uchwałą nr 1/2022 Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 8 lipca 2022 r. w sprawie zmiany Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: „**KERP**”);
- 3) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1497, 1859) (dalej: „**Ustawa**”);
- 4) Rozporządzenie Rady (UE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. Urz. UE L 134, z dnia 20 maja 2006 r., s. 1 i n., z późn. zm.) (dalej: „**rozporządzenie 765/2006**”).

Dla ustalenia stanu faktycznego wykorzystano zapytanie Wnioskodawcy datowane na dzień 19 września 2023 r., powołane na wstępie niniejszego stanowiska.

3. Analiza zagadnienia

3.1. Ustosunkowując się do pytania, czy radca prawny obowiązany jest poinformować jakiś (właściwy) organ o zwróceniu się do takiego radcy prawnego o zaopiniowanie umowy zawartej przez jego klienta (polską spółkę z o.o.) ze spółką z Białorusi wpisaną na listę sankcji UE (listę sankcji UE z rozporządzenia 765/2006 dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji – jak podaje Wnioskodawca) (dalej: „**Lista**”), Komisja chce na wstępie wyjaśnić, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 Ustawy, **osoba lub podmiot**, które w stosunku do osoby lub podmiotu wpisanych na Listę **nie dopełniają obowiązku** niezwłocznego przekazywania informacji wymaganych na podstawie art. 4 ust. 2 lub art. 5 rozporządzenia 765/2006 – **podlegają karze pieniężnej**. W okolicznościach niniejszej sprawy stosuje się art. 5 tego rozporządzenia, zgodnie z którym osoby fizyczne i prawne, podmioty i organy niezwłocznie dostarczają określonym organom, w państwie, w którym zamieszkują lub mają siedzibę, wszelkie informacje, które ułatwiłyby przestrzeganie tego rozporządzenia, oraz przekazują takie informacje Komisji bezpośrednio lub pośrednio, a także współpracują z określonymi organami w zakresie weryfikacji tych informacji.

Ponieważ jednak przepis ten uzależnia zastosowanie jego dyspozycji od **braku uszczerbku dla m.in. przepisów dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej**, to zdaniem Komisji – z mocy wyraźnego brzmienia powołanego przepisu – **pierwszeństwo należy przyznać obowiązkowi zachowania przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej. Radca prawny zatem nie tylko nie musi, ale wręcz nie może przekazać właściwym organom informacji wymaganych na podstawie art. 5 ust. 1 rozporządzenia 765/2006**, a za niedopełnienie tego obowiązku nie powinien podlegać karze pieniężnej określonej w art. 6 ust. 2 Ustawy.

3.2. Ustosunkowując się do pytania, czy radca prawny obowiązany jest odmówić udzielenia porady (pomocy prawnej) polskiej spółce z o.o. kontraktującej ze spółką z Białorusi, Komisja chce zacząć od wyjaśnienia, że **radca prawny może odmówić udzielenia pomocy prawnej tylko z ważnych powodów** (art. 22 ust. 1 ustawy o radcach prawnych), które wprawdzie uprawniają, ale niekoniecznie zobowiązują go do takiej odmowy. Nie ulega jednak zdaniem Komisji wątpliwości, że **w sytuacji**, gdy świadczona przez radcę prawnego pomoc prawna dotyczyłaby działalności **sprzecznej z prawem** (z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie), **udzielenie takiej pomocy prawnej byłoby niezgodne z podstawowymi zasadami wykonywania zawodu radcy prawnego** (art. 6 KERP). W takiej więc sytuacji radca prawna nie tylko może, ale nawet musi odmówić udzielenia pomocy prawnej. W szczególności zatem w przypadku, **gdy pomoc prawna miałaby mieć związek z kontraktowaniem z osobami lub podmiotami wpisanymi na Listę**, choćby był to tylko związek pośredni (jak w niniejszej sprawie – porada na rzecz spółki polskiej kontraktującej z objętą zakazem spółką białoruską), **radca prawny nie powinien jej świadczyć**.

4. Podsumowanie

W podsumowaniu powyższych uwag Komisja chce zwrócić uwagę, że zapytanie Wnioskodawcy dotyczyło dwóch odrębnych zagadnień prawnych:

- (1) obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, oraz
- (2) obowiązku odmowy udzielenia pomocy prawnej,

ocenianych niezależnie od siebie.

Oceniając zagadnienie pierwsze, Komisja przyjęła, że z uwagi na konieczność zachowania tajemnicy zawodowej radca prawny nie może przekazać właściwym organom informacji, do przekazania których byłby w innych okolicznościach (niezwiązanych z wykonywaniem zawodu) obowiązany na podstawie art. 5 rozporządzenia 765/2006.

Oceniając zagadnienie drugie, Komisja przyjęła, że z uwagi na podstawowe zasady wykonywania zawodu (art. 6 KERP) radca prawny nie powinien udzielić pomocy prawnej, gdy ma ona związek z kontraktowaniem przez klienta z osobami lub podmiotami wpisanymi na Listę, a więc gdy pomoc prawna dotyczy działalności sprzecznej z prawem.

Opracował:

r.pr. Tomasz Korpusiński

**Przewodniczący
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych
Ryszard Wilmanowicz**